

Số: /TTr- NHNN

Hà Nội, ngày tháng năm 2022

DỰ THẢO

TỜ TRÌNH

**V/v ban hành Nghị định quy định chi tiết một số điều của
Luật Phòng, chống rửa tiền năm 2022**

Kính gửi: Chính phủ

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015, Quyết định số 1529/QĐ-TTg ngày 12/12/2022 của Thủ tướng Chính phủ ban hành Danh mục và phân công cơ quan chủ trì soạn thảo văn bản quy định chi tiết thi hành các luật, nghị quyết được Quốc hội khóa XV thông qua tại Kỳ họp 4, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) đã chủ trì và phối hợp với các bộ, ngành liên quan tiến hành xây dựng dự thảo Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật Phòng, chống rửa tiền (Luật PCRT) năm 2022 (dự thảo Nghị định) theo quy trình rút gọn.

NHNN kính trình Chính phủ những nội dung cơ bản của dự thảo Nghị định như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH NGHỊ ĐỊNH

Luật PCRT năm 2022 được Quốc hội khóa XV thông qua ngày 15/11/2022 (Luật số 14/2022/QH15) có hiệu lực thi hành từ ngày 01/03/2022 thay thế cho Luật PCRT năm 2012. Theo đó, Chính phủ được giao hướng dẫn một số điều của Luật PCRT năm 2022, bao gồm 08 nội dung: nguyên tắc, tiêu chí, phương pháp đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền (Khoản 3 Điều 7); nhận biết khách hàng (Khoản 4 Điều 9); chủ sở hữu hưởng lợi (Khoản 2 Điều 10); giao dịch có giá trị lớn bất thường hoặc phức tạp (điểm a Khoản 1 Điều 20); trách nhiệm cung cấp thông tin, hồ sơ, tài liệu, báo cáo (Khoản 1 Điều 39); thu thập, xử lý và phân tích thông tin PCRT (Khoản 3 Điều 41); trao đổi, cung cấp, chuyển giao thông tin PCRT với cơ quan có thẩm quyền trong nước (Khoản 4 Điều 42); áp dụng biện pháp trì hoãn giao dịch (Khoản 5 Điều 44).

Khoản 2, Điều 11 Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật số 80/2015/QH13 quy định: “*Dự thảo văn bản quy định chi tiết phải được chuẩn bị và trình đồng thời với dự án luật, pháp lệnh và phải được ban hành để có hiệu lực cùng thời điểm có hiệu lực của văn bản hoặc điều, khoản, điểm được quy định chi tiết*”. Do đó, Nghị định của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của Luật PCRT cần phải được xây dựng và ban hành để có cùng thời điểm hiệu lực với Luật PCRT năm 2022 là 01/3/2023. Để đảm bảo được yêu cầu các văn bản quy định chi tiết phải có hiệu lực cùng thời điểm với thời điểm có hiệu lực của Luật PCRT năm 2022 (01/3/2023), quyết định số 1529 nêu trên đã cho phép xây dựng dự thảo Nghị định theo trình tự, thủ tục rút gọn.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG VĂN BẢN

1. Mục đích của việc xây dựng dự thảo Nghị định

Việc xây dựng Nghị định nhằm hướng dẫn chi tiết một số điều của Luật PCRT năm 2022, góp phần nâng cao hiệu quả công tác PCRT; phù hợp với các yêu cầu, chuẩn mực quốc tế về PCRT (Khuyến nghị số 6, 7, 10, 11, 15-25, 29 trong 40 Khuyến nghị của Lực lượng đặc nhiệm tài chính (FATF)) mà Việt Nam có nghĩa vụ thực hiện trên cơ sở bảo đảm sự độc lập, tự chủ về kinh tế cũng như bảo đảm an ninh tiền tệ, an toàn tài chính quốc gia; nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm rửa tiền nói riêng và công tác phòng, chống tội phạm nói chung.

2. Quan điểm chỉ đạo của dự thảo Nghị định

a) Thể chế hóa các quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước đối với công tác PCRT. Đảm bảo tính hợp hiến, hợp pháp, tính thống nhất với các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan.

b) Kế thừa các quy định còn phù hợp, khắc phục các vướng mắc, bất cập các quy định của pháp luật PCRT hiện hành, đáp ứng yêu cầu thực tiễn trong hoạt động PCRT hiện nay.

c) Tham khảo, cụ thể hóa các chuẩn mực quốc tế về PCRT trên cơ sở phù hợp với các điều kiện phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam; tham khảo pháp luật của một số quốc gia có điều kiện kinh tế - xã hội tương đồng, đảm bảo tính khả thi và hiệu quả của các quy định về PCRT.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH

Theo quy định tại Điều 149 Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015 (đã được chỉnh sửa, bổ sung năm 2020), NHNN đã triển khai các công việc và hoàn chỉnh bộ hồ sơ theo quy trình rút gọn gồm:

1. Căn cứ Luật PCRT năm 2022, NHNN đã tiến hành rà soát các văn bản quy phạm pháp luật trong nước có liên quan; nghiên cứu các tài liệu tham khảo trong đó có 40 Khuyến nghị của FATF và Báo cáo đánh giá của Nhóm Châu Á-Thái Bình Dương về chống rửa tiền đối với cơ chế PCRT của Việt Nam.

2. NHNN đã có công văn số 8493/NHNN-TTGSNH ngày 01/12/2022 gửi các bộ, ngành có liên quan và Ủy ban Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt Nam; công văn số 4173/TTGSNH5 ngày 01/12/2022 gửi Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI), các tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài, các hiệp hội ngành nghề đề nghị tham gia ý kiến đối với dự thảo Nghị định (thời hạn góp ý là 08/12/2022).

3. NHNN đã đăng tải dự thảo Nghị định trên Cổng thông tin điện tử Chính phủ, Cổng thông tin điện tử NHNN để lấy ý kiến rộng rãi của tổ chức, cá nhân.

4. Ngày 13/12/2022, NHNN đã tổ chức Tọa đàm triển khai thực hiện một số nội dung của Luật PCRT năm 2022 và tham vấn ý kiến đối với dự thảo các văn bản hướng dẫn Luật (bao gồm dự thảo Nghị định).

5. Trên cơ sở tổng hợp, nghiên cứu và tiếp thu các ý kiến góp ý, NHNN đã tổng hợp, nghiên cứu, tiếp thu (lập 03 Bảng phụ lục giải trình ý kiến góp ý gồm: 03 Bảng giải trình ý kiến góp ý đối với dự thảo Nghị định của các bộ, ngành; của đối tượng báo cáo, Hiệp hội và của các đơn vị trong NHNN) và hoàn thiện dự thảo Nghị định, tờ trình Chính phủ. Về cơ bản, ý kiến tham gia của các đơn vị đã được nghiên cứu tiếp thu. Đến thời điểm này (19/12/2022), NHNN đã nhận được ý kiến góp ý của 8/14 bộ, ngành (gồm Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Ngoại giao, Bộ Quốc phòng, Thanh tra Chính phủ, Bộ Công an, Bộ Tư pháp, Bộ Nội vụ); Nhóm công tác Ngân hàng và 43 tổ chức tín dụng.

6. Ngày ... NHNN có Công văn số gửi Bộ Tư pháp đề nghị thẩm định dự thảo Nghị định và Bộ Tư pháp đã tổ chức cuộc họp thẩm định vào

7. Ngày ... Bộ Tư pháp đã có Báo cáo thẩm định số ... thẩm định dự thảo Nghị định nêu trên. Trên cơ sở Báo cáo thẩm định của Bộ Tư pháp, NHNN đã tiếp thu, chỉnh sửa, hoàn thiện dự thảo lần ... Nghị định và hồ sơ trình Chính phủ ký ban hành (có Báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến thẩm định của Bộ Tư pháp).

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN DỰ THẢO NGHỊ ĐỊNH

Dự thảo Nghị định được bố cục gồm 3 chương, 13 Điều. Theo đó, Nghị định tập trung quy định chi tiết nguyên tắc, tiêu chí, phương pháp, đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền; nhận biết khách hàng; chủ sở hữu hưởng lợi; giao dịch với giá trị lớn bất thường hoặc phức tạp; trách nhiệm cung cấp thông tin, hồ sơ, tài liệu, báo cáo; thu thập, xử lý và phân tích thông tin PCRT; trao đổi, cung cấp, chuyển giao thông tin PCRT với cơ quan có thẩm quyền trong nước, trì hoãn giao dịch. Cụ thể:

Chương I. Những Quy định chung

Chương I gồm 2 điều (từ Điều 1 và Điều 2) quy định về: phạm vi điều chỉnh; đối tượng áp dụng.

Chương II. Những quy định cụ thể

Chương II gồm 4 mục, 9 điều (từ Điều 3 đến Điều 11), cụ thể:

Mục 1. Đánh giá rủi ro quốc gia (hướng dẫn Điều 7 Luật PCRT 2022)

Điều 3. Nguyên tắc đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền: Quy định các nguyên tắc đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền.

Điều 4. Tiêu chí, phương pháp đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền: Quy định hướng dẫn các tiêu chí, phương pháp đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền.

Mục 2. Nhận biết, báo cáo và lưu giữ thông tin khách hàng

Điều 5. Nhận biết khách hàng (hướng dẫn Điều 9 Luật PCRT 2022): Quy định chi tiết các trường hợp mà các đối tượng báo cáo phải nhận biết khách hàng.

Điều 6. Chủ sở hữu hưởng lợi (*hướng dẫn Điều 10 Luật PCRT 2022*): Quy định các tiêu chí mà các đối tượng báo cáo xác định chủ sở hữu hưởng lợi của khách hàng.

Điều 7. Giao dịch với giá trị lớn bất thường hoặc phức tạp (*hướng dẫn Điều 20 Luật PCRT 2022*): Quy định chi tiết các giao dịch có giá trị lớn bất thường hoặc phức tạp.

Điều 8. Trách nhiệm cung cấp thông tin, hồ sơ, tài liệu, báo cáo (*hướng dẫn Điều 39 Luật PCRT 2022*): Quy định chi tiết các nội dung liên quan đến trách nhiệm cung cấp thông tin, hồ sơ, tài liệu, báo cáo của các đối tượng báo cáo cho Ngân hàng Nhà nước và các cơ quan nhà nước có thẩm quyền.

Mục 3. Thu thập, xử lý, phân tích, trao đổi và chuyển giao thông tin về PCRT.

Điều 9. Thu thập, xử lý và phân tích thông tin PCRT (*hướng dẫn Điều 41 Luật PCRT 2022*): Quy định chi tiết về trách nhiệm của NHNN trong việc xử lý, phân tích thông tin, báo cáo nhận được.

Điều 10. Trao đổi, cung cấp, chuyển giao thông tin PCRT với cơ quan có thẩm quyền trong nước (*hướng dẫn Điều 42 Luật PCRT 2022*): quy định các cơ sở để nghi ngờ giao dịch nêu trong thông tin, báo cáo liên quan đến rửa tiền, tài trợ cho khủng bố, tài trợ bổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt; trách nhiệm của các cơ quan điều tra có thẩm quyền trong việc phân loại, giải quyết theo quy định của pháp luật; trách nhiệm của Cơ quan có thẩm quyền.

Mục 4. Áp dụng các biện pháp tạm thời

Điều 11. Áp dụng biện pháp trì hoãn giao dịch (*hướng dẫn Điều 44 Luật PCRT 2022*): quy định chi tiết các căn cứ để nghi ngờ hoặc phát hiện các bên liên quan tới giao dịch thuộc danh sách đen, trách nhiệm của đối tượng báo cáo trong việc thông báo cho cơ quan có thẩm quyền khi áp dụng biện pháp trì hoãn giao dịch; trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền.

Chương III. Điều khoản thi hành

Chương III gồm 2 điều (từ Điều 12 đến Điều 13) quy định về hiệu lực thi hành và trách nhiệm thi hành.

V. MỘT SỐ Ý KIẾN KHÔNG TIẾP THU

NHNN đã nghiên cứu, tiếp thu hầu hết các ý kiến tham gia góp ý của các đơn vị, tuy nhiên còn một số ý kiến NHNN không tiếp thu và xin được giải trình như sau: (xin đính kèm bảng tổng hợp ý kiến tham gia và giải trình).

1. Ý kiến về trường hợp nhận biết khách hàng

Về nội dung về nhận biết khách hàng tại điểm b khoản 1 Điều 5 dự thảo Nghị định: “*Khi khách hàng thực hiện giao dịch không thường xuyên (trừ giao dịch tất toán tiết kiệm, trả nợ thẻ tín dụng, trả nợ khoản cấp tín dụng cho tổ chức tài chính, khoản thanh toán định kỳ đã đăng ký với tổ chức tài chính...) có tổng giá trị từ 300.000.000 đồng hoặc bằng ngoại tệ có giá trị tương đương trở lên trong một ngày. Giao dịch không thường xuyên là giao dịch thực hiện bởi*

khách hàng không có tài khoản hoặc có tài khoản, ví điện tử nhưng không giao dịch trong thời gian 6 tháng liên tục trước đó”. Ý kiến của 5 đối tượng báo cáo là 5 ngân hàng thương mại đề nghị nâng khoảng thời gian không giao dịch từ “6 tháng” lên “12 tháng” và nâng mức giá trị lên mức cao hơn 300 triệu đồng tại điểm b khoản 1 Điều 5 dự thảo Nghị định.

Ý kiến của Ngân hàng Nhà nước:

Theo Khuyến nghị số 10 của FATF, mức giá trị giao dịch không thường xuyên là 15.000 USD (tương đương 375.000.000 đồng). Quy định mức giao dịch không thường xuyên và thời gian không thực hiện giao dịch là “6 tháng” tại điểm b khoản 1 Điều 5 kế thừa từ Nghị định số 116/2013/NĐ-CP hướng dẫn Luật PCRT năm 2012 và được thực hiện ổn định từ năm 2013 đến nay, chưa nhận được phản hồi, vướng mắc. Bên cạnh đó, thời hạn quy định tại dự thảo là “6 tháng” sẽ đảm bảo chặt chẽ trong công tác phòng, chống rửa tiền; phù hợp với Chuẩn mực của FATF. Việc kéo dài khoảng thời gian phải nhận biết khách hàng hay thay đổi mức giá trị giao dịch cần hết sức thận trọng.

2. Ý kiến về tiêu chí đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền

Đề nghị cân nhắc xây dựng biểu mẫu đánh giá, lập bảng tiêu chí, xác định thang điểm cho từng tiêu chí đang được liệt kê tại dự thảo Nghị định để tạo thuận lợi cho các cơ quan, tổ chức trong quá trình thực hiện đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền (Bộ Tư pháp); đề nghị nghiên cứu, bổ sung Phụ lục khung mẫu đánh giá rủi ro (Bộ Quốc phòng).

Ý kiến của Ngân hàng Nhà nước:

NHNN đã nghiên cứu, xây dựng các tiêu chí đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền gồm các tiêu chí cấp 1 đến tiêu chí cấp 3. Đây là những tiêu chí tối thiểu, trong quá trình thực hiện, căn cứ vào tình hình tội phạm, điều kiện thực tiễn về kinh tế, xã hội có thể bổ sung các tiêu chí cho phù hợp. Do vậy, việc bổ sung thang điểm cho các tiêu chí tối thiểu này nếu có, khi thay đổi trong chính sách, quy định pháp luật và những sản phẩm, dịch vụ mới tạo ra những rủi ro mới phát sinh trong giai đoạn đánh giá, cập nhật rủi ro quốc gia cần phải bổ sung tiêu chí sẽ không thể thực hiện được do các tiêu chí đã có quy định trọng số điểm cụ thể. Bên cạnh đó, phương pháp đánh giá chấm điểm còn có thể kết hợp với phương pháp chuyên gia nên không phải mọi tiêu chí đánh giá đều có thể thiết kế theo thang điểm.

Mặt khác, Điều 7 Luật PCRT năm 2022 đã giao: “Ngân hàng Nhà nước Việt Nam chủ trì, phối hợp với các bộ, ngành có liên quan thực hiện đánh giá rủi ro quốc gia về rửa tiền”. Do đó, trong quá trình tổ chức triển khai đánh giá các bảng biểu cụ thể theo các tiêu chí này cùng với thang điểm sẽ được cung cấp tới các bộ, ngành có liên quan phù hợp với chuẩn mực và thông lệ quốc tế cũng như thực tiễn 2 lần triển khai đánh giá rủi ro về rửa tiền thời gian qua. Bên cạnh đó, phương pháp đánh giá còn bao gồm phương pháp chuyên gia nên không phải mọi tiêu chí đánh giá đều có thể thiết kế theo thang điểm.

VI. Ý KIẾN THẨM ĐỊNH CỦA BỘ TƯ PHÁP

Tại Công văn số....., Bộ Tư pháp đã có ý kiến thẩm định đối với dự thảo Nghị định.

(Xin gửi kèm Tờ trình này: (1) Dự thảo Nghị định; (2) Báo cáo thẩm định dự thảo Nghị định của Bộ Tư pháp; (3) Báo cáo tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm định dự thảo Nghị định; (4) Bảng tổng hợp, tiếp thu, giải trình ý kiến góp ý của cơ quan, tổ chức, cá nhân đối với dự thảo Nghị định).

Trên đây là một số nội dung chủ yếu liên quan đến dự thảo Nghị định quy định chi tiết một số điều của Luật PCRT năm 2022, NHNN kính trình Chính phủ xem xét, ban hành./.

Nơi nhận:

- Thủ tướng Chính phủ;
- PTTgCP Thường trực Phạm Bình Minh;
- PTTgCP Lê Minh Khái;
- Văn phòng Chính phủ (để p/h);
- TĐ Nguyễn Thị Hồng;
- PTĐ Phạm Tiến Dũng;
- Lưu: VP, TTGSNH5. (KBTuyệt)

THÔNG ĐỐC

Nguyễn Thị Hồng